

УДК 595.44(477)
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728.2748.2025.102.66-75>

Василь ЯНУЛЬ, асп.
ORCID ID: 0000-0003-3057-1149
e-mail: vasilyanul2298@gmail.com
Інститут Екології Карпат НАН України, Львів, Україна

Євген СІНГАЄВСЬКИЙ, канд. біол. наук, асист.
ORCID ID: 0000-0001-8278-4977
e-mail: singaevsky@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПАВУКИ (ARACHNIDA, ARANEAE) ГОЛОСІЇВСЬКОГО ЛІСУ (М. КИЇВ): ЗВЕДЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ АРАНЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ОСТАННІ 15 РОКІВ

Вступ. Дослідження біологічного різноманіття урбоекосистем, які постійно піддаються антропогенному впливу, є важливим завданням з огляду на розуміння динаміки процесів, які відбуваються всередині цих угруповань. Видовий склад павуків характеризується високими різноманіттям і чисельністю як у природних, так і в антропогенно змінених біоценозах. Історія досліджень павуків Голосіївського лісу розпочалась лише у XXI столітті, а їхні результати відображені в кількох роботах. Зокрема, під час досліджень павуків парків м. Києва для Голосіївського парку було наведено 44 види павуків і зазначено їхній розподіл по ярусах лісу (Сінгаєвський, & Балан, 2010). З'явилися дані про видовий склад павуків ботанічного саду Національного університету біоресурсів та природокористування України (Зінченко, Сінгаєвський, & Балан, 2012). Наявна інформація щодо структури населення герпетобіонтних павуків Голосіївського лісу (весняний аспект), проте тривалість цих досліджень не дозволяє встановити сезонну динаміку угруповань (Сінгаєвський, 2012). Подальша інвентаризація фауни павуків НПП "Голосіївський" є важливим завданням у контексті оцінювання біорізноманіття лісових екосистем у межах міст-мегаполісів України.

Мета роботи – проаналізувати видовий склад угруповань павуків Голосіївського лісу за підсумками багаторічного збирання матеріалу, навести дані щодо нових і рідкісних для регіону видів, охарактеризувати структуру угруповань.

Методи. Матеріал зібрано в п'яти основних пунктах у межах Голосіївського лісу маршрутним методом, але більшу частину фауністичного матеріалу – методом ґрунтових пасток Барбера (загалом відпрацьовано 4062 пастко-добу). Як пастки використано пластикові ємкості з діаметром отвору 8,7 см об'ємом 0,5 дм³, наповнені на 1/2–4 % м розчином формаліну з додаванням детергенту. Пастки встановлювали у ряди по 5 штук з інтервалами 10 м. Вміст пасток вилучали кожні 10–15 днів. Обстежено також підстилку, поверхню ґрунту, трав'яний ярус, крони та стовбури дерев.

Результати. Видовий склад павуків Голосіївського лісу налічує 101 вид із 22 родин. Наведено дані по кожному виду. Найбільш широко представлена родина Linyphiidae – 38 видів. Наступними за представленістю є родини: Theridiidae – 11 видів, Lycosidae – 10, Thomisidae – 6 та Gnaphosidae – 5 видів. У складі родин Araneidae та Tetragnathidae виявлено по 4 види. По одному виду представлені родини Anyphaenidae, Atypidae, Cicurinidae, Dysderidae, Mimetidae, Phrurolithidae та Pisauridae. У складі родини Linyphiidae багатими на види виявились роди Walckenaeria – 5 видів, Ceratinella – 4 види, Diplocephalus та Neriene – по 3 види. Під Ceratinella представлений майже повним набором європейських видів, окрім *C. wideri*. На дослідній ділянці грабово-дубових асоціацій на яружному рельєфі отримано дані про сезонні зміни видового багатства, динамічну щільність угруповань герпетобіонтних павуків і фенологічні особливості деяких видів. Домінантними видами підстилкового ярусу є *Ozyptila praticola* (20,2 %) та *Diplostyla concolor* (17 %).

Висновки. Уперше для міста Києва та Київської області в угрупованні павуків Голосіївського лісу виявлено 6 видів: *Ceratinella major*, *Diplocephalus latifrons* (родина Linyphiidae), *Apostenus fuscus* (родина Liocranidae), *Arctosa leopardus*, *Pardosa maisa* (родина Lycosidae) та *Robertus neglectus* (родина Theridiidae). По цих видах наведено детальну інформацію щодо їхніх екологічних особливостей, поширення та знахідок на території України. Пік видового багатства й динамічної чисельності спостерігали у другій декаді червня (16 видів та 14,5 екз./10 пастко-днів). Угруповання епігеобіонтних павуків грабово-дубового лісу характеризуються значними сезонними коливаннями динамічної щільності: пік зафіксовано у другій – третій декаді червня (13,4 екз./10 пастко-днів), мінімальний показник – 0,13 екз./10 пастко-днів – з другої декади жовтня по першу декаду листопада. Залежно від сезону значення динамічної щільності павуків Голосіївського лісу коливались більш ніж у 60 разів.

Ключові слова: НПП "Голосіївський", Голосіївський ліс, павуки, видовий склад, старовірові ліси, фауна, фенологія, місто Київ.

Вступ

Мегаполіси відіграють провідну роль у трансформації природного середовища, а наявність у їхньому складі збережених природних об'єктів є дуже рідкісним явищем. Саме до таких міст належить Київ, у межах якого Національний природний парк (НПП) "Голосіївський" займає площу майже 11 тис. га, що становить приблизно 13 % від загальної площі міста (Положення..., 2020). Це єдиний національний природний парк в Україні й один із небагатьох у Європі, який розташовується на території мегаполіса. Дослідження біорізноманіття екосистем, які постійно піддаються антропогенному впливу, є особливо важливими з огляду на розуміння динаміки процесів, які відбуваються всередині таких угруповань.

Павуки – поширені мешканці різних типів лісових екосистем – відіграють важливу роль у кругообігу речо-

вин і регуляції чисельності комах. Угруповання павуків характеризуються високим видовим різноманіттям і чисельністю як у природних, так і в антропогенно змінених біоценозах, а екологічні особливості дають змогу розглядати цю групу як важливі біоіндикатори стану середовища (Marc, Sapard, & Ysnel, 1999).

Відомості про павуків НПП "Голосіївський", зокрема Голосіївського лісу, містяться в кількох роботах. У результаті досліджень павуків парків м. Києва для Голосіївського парку було наведено 44 види павуків і зазначено їхній розподіл по ярусах лісу (Сінгаєвський, & Балан, 2010). Пізніше з'явилися відомості про видовий склад павуків ботанічного саду Національного університету біоресурсів та природокористування України (Зінченко, Сінгаєвський, & Балан, 2012). Наявна інфор-

© Януй Василь, Сінгаєвський Євген, 2025

мація щодо структури населення герпетобіонтних павуків Голосіївського лісу (весняний аспект), однак тривалість цих досліджень не дозволяє встановити сезонну динаміку угруповань (Сінгаєвський, 2012). Разом із тим подальша інвентаризація фауни павуків НПП "Голосіївський" є важливим завданням у контексті оцінювання біорізноманіття лісових екосистем у межах міст-мегаполісів України.

Мета роботи – проаналізувати видовий склад угруповань павуків Голосіївського лісу за підсумками багаторічного збирання матеріалу, навести дані щодо нових і рідкісних для регіону видів, охарактеризувати структуру угруповань.

Методи

Фауністичний матеріал зібрано в п'яти основних пунктах у межах Голосіївського лісу, а також маршрутним методом (матеріал маршруту № 3). Більша частина фауністичного матеріалу зібрана методом ґрунтових пасток Барбера. Як пастки використано пластикові ємкості з діаметром отвору 8,7 см об'ємом 0,5 дм³, які наповнювали на 1/3 2–4 %-м розчином формаліну з додаванням детергенту. Пастки встановлювали у ряди по 5 штук з інтервалами 10 м. Вміст пасток вилучали кожні 10–15 днів. Вилучений фауністичний матеріал розбирали в лабораторних умовах у кюветі, наповненій водою. Павуків фіксували у 70 %-му розчині етилового спирту. Детальну інформацію щодо місць, періоду й застосованих методів збирання фауністичного матеріалу та його обсягу подано нижче. У загальному підсумку відпрацьовано 4062 пастко-доби.

1. Київ, НПП "Голосіївський", ділянка розташована на південь від Дідорівських ставків. Рельєф ділянки представлений у вигляді пологохвилястого підвищеного плато, у деревостані переважають дуб і граб, добре розвинений трав'яний ярус. Вік окремих особин дуба – понад 100 років. Географічні координати дослідної ділянки: 50,76758 N, 30,516548 E. Весняний аспект: (1,1), період експозиції – 19–29.05.2019, 5 пасток Барбера; осінній аспект: (1,2), період експозиції – 08–31.09.2019, 4 пастки Барбера. Відпрацьовано 142 пастко-доби. Фауністичний матеріал зібрано першим співавтором (В. Януль).

2. Київ, НПП "Голосіївський", місцевість "Голосіївський ліс", ділянка грабово-дубових асоціацій на яружному рельєфі, трав'яний ярус слабо розвинений. Географічні координати дослідної ділянки: 50,375927 N, 30,493395 E. Період експозиції – 10.05–27.12.2020, відпрацьовано 1060 пастко-діб. Фауністичний матеріал зібрано першим співавтором (В. Януль).

3. Київ, НПП "Голосіївський", фауністичний матеріал відібраний вручну, переважно серед асоціацій грабово-дубових лісів: з підстилки, мертвої деревини, стовбурів дерев, а також покосами травостою стандартним ентомологічним сачком, обтрушуванням чагарників уздовж маршруту екологічної стежки "Голосіївські схили біля Дідорівських ставків". Маршрутні польові дослідження проводили упродовж травня – вересня 2019 року, березня – листопада 2020, а також у березні й вересні 2021 року. Фауністичний матеріал зібрано першим співавтором (В. Януль).

4. Київ, околиці НПП "Голосіївський", ділянка широколистяного лісу поблизу Національного комплексу "Експоцентр України". Приблизні географічні координати дослідної ділянки: 50,3691121 N, 30,4814087 E. Матеріал збирали у весняно-літній період упродовж двох років: 03.04–25.06.2009 (відпрацьовано 2360 пастко-діб) і 30.03–19.05.2010 (відпрацьовано 500 пастко-діб).

У польовий сезон 2009 року кількість пасток на початку досліджень становила 45 одиниць, у квітні їхню кількість знизили до 30, а з травня по кінець червня на дослідному стаціонарі залишалось 20 пасток. У 2010 році протягом польового сезону матеріал збирали за допомогою 10 пасток. Фауністичний матеріал зібрано й оброблено другим співавтором (Є. Сінгаєвський). Частково фауністичний матеріал зібрано студентами та співробітниками кафедри екології та зоології, у таких випадках їхні прізвища та ініціали зазначено в круглих дужках.

5. Київ, Національний природний парк "Голосіївський", широколистяний ліс в околицях Дідорівських ставків. Фауністичний матеріал зібрано й оброблено другим співавтором (Є. Сінгаєвський).

6. Київ, околиці Національного комплексу "Експоцентр України". Фауністичний матеріал зібрано й оброблено другим співавтором (Є. Сінгаєвський).

Умовні скорочення та позначення, ужиті в роботі: окол. – околиці; п.Б. – ґрунтові пастки Барбера; ♂ – самець; ♀ – самка; ♂♂ – самці; ♀♀ – самки; juv. – ювенільні особини; subad. – особини на передостанній стадії линяння.

Результати

Загалом у результаті досліджень видового складу павуків Голосіївського лісу в підстилковому ярусі, на поверхні ґрунту, серед трав'яного ярусу, у кронах і на стовбурах дерев виявлено 101 вид із 22 родин. Нижче наводимо анотований список видів із зазначенням місця, часу або періоду збирання, наявного фауністичного матеріалу, застосованих методик, екологічних особливостей, фенології виду та співвідношення статей. Назви родин, родів і видів подано в алфавітному порядку.

Родина **Agelenidae** C.L. Koch, 1837

Agelenopsis potteri (Blackwall, 1846). Матеріал: (1.2). 6♂♂, 08–31.09.2019, 4 п.Б. (2). 4♂♂, 26.08–06.09.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, 06.09–19.09.2020, 5 п.Б. (4). ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Родина **Anyphaenidae** Bertkau, 1878

Anyphaena accentuata (Walckenaer, 1802). Матеріал: (2). ♂, 11.06–23.06.2020, 6 п.Б. (3). 2♀♀, 2♂♂, 15.05.2020; ♀, 20.05.2020, обтрушування гілок над полотном (ліщина, памолодь). У зібраному матеріалі переважають особини ранніх стадій розвитку.

Родина **Araneidae** Clerck, 1757

Araneus diadematus Clerck, 1757. Матеріал: (3). 3♀♀, 8.09.2019.

Cyclosa conica (Pallas, 1772). Матеріал: (3). 3♀♀, 03.05.2020; ♀, 15.05.2020; ♀, 11.06.2020; ♀, 26.07.2020. Вид зустрічається на чагарниках і лісовій памолоді, у зборак значна кількість ювенільних особин.

Gibbaranea gibbosa (Walckenaer, 1802). Матеріал: (4). ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б., вид не є типовим мешканцем підстилки, а населяє ярус крон кущів і дерев, у ґрунтові пастки потрапив випадково.

Zilla diodia (Walckenaer, 1802). Матеріал: (3). ♂, ♀, 03.05.2020, на сухих гілках.

Родина **Atypidae** Thorell, 1870

Atypus piceus (Sulzer, 1776). Матеріал: (2). ♂, 23.06–04.07.2020, 5 п.Б.

Родина **Cicurinidae** F.O. Pickard-Cambridge, 1893

Cicurina cicur (Fabricius, 1793). Матеріал: (2). ♂, 15.10–04.11.2020, 4 п.Б. (4). ♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 2♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 3♀♀ subadult, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, ♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; ♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; ♂, 2♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Родина **Clubionidae** Simon, 1878

Clubiona sp. Матеріал: (4). 2♀♀ subadult, 13–23.04.2009, 40 п.Б.

Clubiona caerulescens L. Koch, 1867. Матеріал: (4). 2♂♂, 2♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 2♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♂, 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.

Clubiona lutescens Westring, 1851. Матеріал: (5). ♂, 05.06.2019, ручне збирання на трав'янистій рослинності.

Clubiona pallidula (Clerck, 1757). Матеріал: (3). ♂, 03.05.2020; ♀, 04.07.2020. (4). ♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський). Трапляється на чагарниках і лісовій памолоді, у зборах значна кількість ювенільних особин *Clubiona* sp.

Родина **Dictynidae** O. Pickard-Cambridge, 1871

Dictyna uncinata Thorell, 1856. Матеріал: (3). ♂, 20.05.2020; ♀, 20.06.2020. (4). ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б. Вид зустрічається на чагарниках і лісовій памолоді.

Nigma flavescens (Walckenaer, 1830). Матеріал: (3). ♀, 20.05.2020; ♀, 20.06.2020. Вид зустрічається на чагарниках і лісовій памолоді.

Родина **Dysderidae** C.L. Koch, 1837

Harpactea rubicunda (C.L. Koch, 1838). Матеріал: (2). 2♂♂, 10.05–20.05.2020, 6 п.Б.; 3♂♂, ♀, 20.05–31.05.2020, 6 п.Б.; 2♂♂, ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 7♂♂, 2♀♀, 11.06–23.06.2020, 5 п.Б.; 2♀♀, 23.06–04.07.2020, 6 п.Б.; 2♂♂, 04.07–14.07.2020.; ♂, 14.04–24.07.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, 24.07–05.08.2020, 5 п.Б.; ♂, 26.08–06.09.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, 04.11–29.11.2020, 3 п.Б. (4). 6♀♀, 05–20.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський). Трапляється в підстилці, на мертвій деревині та під корою. Співвідношення кількості самців до самок за даними ділянки (2) становить 22 : 5.

Родина **Gnaphosidae** Banks, 1892

Drassyllus pusillus (C.L. Koch, 1833). Матеріал: (4). ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 3♂♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Haplodrassus cognatus (Westring, 1861). Матеріал: (4). ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.

Haplodrassus silvestris (Blackwall, 1833). Матеріал: (2). ♂, 10.05–20.05.2020, 6 п.Б.; 2♂♂, 20.05–31.05.2020, 6 п.Б.; 5♂♂, 2♀♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 10♂♂, 2♀♀, 11.06–23.06.2020, 5 п.Б.; 3♂♂, ♀, 23.06–04.07.2020, 6 п.Б. (3). ♂, 03.05.2020. (4). 16♂♂, 11♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 29♂♂, 11♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 2♂♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 20♂♂, 6♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б. Герпетобіонт, виявлений лише в підстилці. Дорослі особини траплялись із квітня по липень, максимальний показник динамічної щільності за даними по ділянці (2) припадає на червень. Співвідношення самців до самок – 19 : 7.

Trachyzelotes pedestris (C.L. Koch, 1837). Матеріал: (6). ♂, 18.05.2013, ручне збирання на поверхні ґрунту; ♀, 16.06.2021, там само.

Zelotes subterraneus (C.L. Koch, 1833). Матеріал: (4). ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Родина **Hahnidae** Bertkau, 1878

Hahnia nava (Blackwall, 1841). Матеріал: (2). ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б. (3). ♀, 30.04.2021, ручне збирання з підстилки.

Hahnia ononidum Simon, 1875. Матеріал: (2). 3♂♂, 10–20.05.2020, 6 п.Б.

Родина **Linyphiidae** Blackwall, 1859

Agyneta rurestris (C.L. Koch, 1836). Матеріал: (3). ♀, 27.03.2021, у підстилці.

Anguliphantes angulipalpis (Westring, 1851). Матеріал: (3). ♀, 01.09.2020, у підстилці. (4). 6♂♂, 2♀♀,

03–13.04.2009, 45 п.Б.; 5♂♂, 2♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 5♂♂, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.

Araeoncus humilis (Blackwall, 1841). Матеріал: (4). ♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Bathyphantes nigrinus (Westring, 1851). Матеріал: (1.2). ♂, 4 п.Б. (4). 4♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 5♂♂, ♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 2♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 3♂♂, ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Centromerus brevipalpus (Menge, 1866). Матеріал: (4). 2♂♂, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 16♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 16♂♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 7♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Centromerus sylvaticus (Blackwall, 1841). Матеріал: (1.2). ♀, 4 п.Б. (2). ♂, 04–29.11.2020, 4 п.Б.; ♂, 29.11–27.12.2020, 4 п.Б. (4). 8♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 10♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 4♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 5♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Ceratinella brevipes (Westring, 1851). Матеріал: (4). 10♂♂, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Ceratinella brevis (Wider, 1834). Матеріал: (3). ♀, 15.08.2020; ♀, 01.09.2020; 2♂♂, 19.09.2020, у підстилці. (4). 6♂♂, 2♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 2♂♂, ♀, 23.04.2009 ручне збирання в підстилці; 60♂♂, 3♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 57♂♂, 3♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 5♂♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 3♂♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 9♂♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

**Ceratinella major* Kulczyński, 1894. Матеріал: (2). 2♂♂, 10–20.05.2020, 6 п.Б.

Ceratinella scabrosa (O. Pickard-Cambridge, 1871). Матеріал: (4). ♂, ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 2♂♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Dicymbium nigrum (Blackwall, 1834). Матеріал: (4). ♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.

Diplocephalus cristatus (Blackwall, 1833). Матеріал: (4). ♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.

**Diplocephalus latifrons* (O. Pickard-Cambridge, 1863). Матеріал: (1.2). 4♂♂, 8–31.09.2019, 4 п.Б.

Diplocephalus picinus (Blackwall, 1841). Матеріал: (2). 3♂♂, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; 4♂♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; 2♂♂, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б. (4). 4♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 2♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 17♂♂, 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.; ♂, 19.05.2010, ручне збирання в підстилці.

Diplostyla concolor (Wider, 1834). Матеріал: (1.1). 3♀♀, ♂, 5 п.Б. (2). 2♂♂, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; 4♂♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; 4♂♂, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 5♂♂, ♀, 11–23.06.2020, 5 п.Б.; 6♀♀, ♂, 23.06–4.07.2020, 6 п.Б.; 2♀♀, 2♂♂, 04–14.07.2020, 6 п.Б.; 3♂♂, ♀, 14–24.07.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 24.07–5.08.2020, 5 п.Б.; 3♀♀, 2♂♂, 26.08–01.09.2020, 5 п.Б.; 2♀♀, 01–06.09.2020, 4 п.Б.; 2♀♀, 06–19.09.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, ♀, 04–29.11.2020, 3 п.Б. (4). 7♂♂, 3♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 4♂♂, 8♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 5♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 5♂♂, ♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 6♂♂, ♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Erigone dentipalpis (Wider, 1834). Матеріал: (4). ♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Floronia bucculenta (Clerck, 1757). Матеріал: (4). ♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Linyphia hortensis Sundevall, 1830. Матеріал: (1.1). ♂, ♀, 19–29.05.2019, 5 п.Б.; (2). ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 3♀♀, 11.06–23.06.2020, 5 п.Б. (3). 3♀♀, 03.05.2020, у підстилці; 2♀♀, 7♂♂, 20.05.2020, 50 помахів сачком, на *Impatiens parviflora*. (4). 2♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 36♂♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 45♂♂, ♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 10♂♂, ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 30.03.2010, ручне збирання в підстилці; ♂, 06.04.2010, ручне збирання в підстилці; 2♂♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 14♂♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б. (6). ♂, 13.05.2004, ручне збирання на поверхні ґрунту (С. Леденков).

Linyphia triangularis (Clerck, 1757). Матеріал: (3). ♂, 24.07.2020; ♀, 26.08.2020, на чагарниках. (4). ♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Macrargus carpenteri (O. Pickard-Cambridge, 1895). Матеріал: (4). 3♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.

Macrargus rufus (Wider, 1834). Матеріал: (2). ♀, 03–15.10.2020, 5 п.Б. (4). ♀, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 18♂♂, 7♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 3♂♂, 10♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 6♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 6♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 4♂♂, 30.03.2010, ручне збирання в підстилці; 170♂♂, 6♀♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 5♂♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; ♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Megalephyphantes pseudocollinus Saaristo, 1997. Матеріал: (2). ♂, 26.08–06.09.2020, 5 п.Б.; ♂, 19.05–03.10.2020, 5 п.Б.; ♂, 03.10–15.10.2020, 5 п.Б. (3). 3♀♀, 30.07.2020, під трухлявими колодами в підстилці; ♂, 11.10.2020, у підстилці.

Microneta viaria (Blackwall, 1841). Матеріал: (3). 2♀♀, 01.09.2020, у підстилці. (4). 4♂♂, 3♀♀, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 103♂♂, 32♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 2♀♀, 23.04.2009, ручне збирання в підстилці; 200♂♂, 21♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 204♂♂, 19♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 64♂♂, 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, ♀, 30.03.2010, ручне збирання в підстилці; ♂, 06.04.2010, ручне збирання в підстилці; 4♂♂, 7♀♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 40♂♂, 11♀♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 74♂♂, 6♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 33♂♂, 4♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Neriere clathrata (Sundevall, 1830). Матеріал: (2). ♀, 11–23.06.2020, 5 п.Б.; ♀, 14–24.07.2020, 5 п.Б. (3). ♂, ♀, 20.03.2020; ♀, 11.10.2020, у підстилці.

Neriere peltata (Wider, 1834). Матеріал: (3). ♂, 20.03.2020, у підстилці. (4). 2♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 2♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 2♂♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Neriere montana (Clerck, 1757). Матеріал: (3). ♀, 11.06.2020, між корінням у приземній частині стовбура; ♀, 20.06.2020, під корою дуба. (4). ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 4♂♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Palliduphantes alutacius (Simon, 1884). Матеріал: (2). ♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; ♂, 19.09–03.10.2020, 5 п.Б.; ♂, 03–15.10.2020, 5 п.Б.; ♂, 04–29.11.2020, 3 п.Б. (3). ♂, 11.10.2020, у підстилці. (4). ♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 2♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 3♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Stemonyphantes lineatus (Linnaeus, 1758). Матеріал: (4). ♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.

Syedra gracilis (Menge, 1869). Матеріал: (2). ♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.

Tapinocyba insecta (L. Koch, 1869). Матеріал: (4). 4♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Tenuiphantes flavipes (Blackwall, 1854). Матеріал: (2). ♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; ♂, ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; ♂, 11–23.06.2020, 5 п.Б.; 6♀♀, ♂, 23.06–04.07.2020, 6 п.Б.; ♂, ♀, 14–24.07.2020, 5 п.Б.; ♂, 24.07–05.08.2020, 5 п.Б.; 4♀♀, 26.08–06.09.2020, 5 п.Б.; ♂, 06–19.09.2020, 5 п.Б.; ♂, ♀, 19.09–03.10.2020, 5 п.Б.; ♀, 03–15.10.2020, 5 п.Б.; 2♀♀, 04–29.11.2020. (4). 6♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 6♂♂, 6♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 8♂♂, 5♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 3♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 5♂♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 5♀♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 7♂♂, 6♀♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, ♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Tenuiphantes tenebricola (Wider, 1834). Матеріал: (4). 3♂♂, ♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 3♂♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; ♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 3♂♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 3♂♂, 6♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Thyreosthenius parasiticus (Westring, 1851). Матеріал: (3). ♀, 27.03.2021, у підстилці.

Walckenaeria alticeps (Denis, 1952). Матеріал: (2). ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б. (4). 26♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 14♂♂, ♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 5♂♂, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Walckenaeria dysderoides (Wider, 1834). Матеріал: (2). ♀, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; ♂♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б. (4). 3♂♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Walckenaeria mitrata (Menge, 1868). Матеріал: (1.2). ♂, ♀, 4 п.Б. (4). ♂, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 50♂♂, 4♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 18♂♂, 3♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 3♂♂, 4♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 6♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 11♂♂, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 22♂♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; ♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Walckenaeria nudipalpis (Westring, 1851). Матеріал: (4). ♀, 23.04.2009, ручне збирання в підстилці.

Walckenaeria obtusa Blackwall, 1836. Матеріал: (4). ♂, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 39♂♂, 2♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 4♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 2♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 8♂♂, ♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; ♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; 2♀♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Родина **Liocranidae** Simon, 1897

Agroeca brunnea (Blackwall, 1833). Матеріал: (2). ♂, ♀, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; ♂, ♀, 19.09–03.10.2020, 5 п.Б. (4). 8♂♂, 03.04.2009, ручне збирання в підстилці; 110♂♂, 9♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 43♂♂, 20♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 23♂♂, 15♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 13♂♂, 11♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 5♂♂, 3♀♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 6♂♂, 2♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 14♂♂, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 12♂♂, 2♀♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; 4♂♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.; ♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

**Apostenus fuscus* Westring, 1851. Матеріал: (1.1). ♀, 5 п.Б.

Родина **Lycosidae** Sundevall, 1833

Alopecosa pulverulenta (Clerck, 1757). Матеріал: (4). 2♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 3♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.

**Arctosa leopardus* (Sundevall, 1833). Матеріал: (5). ♂, 09.06.2021, ручне збирання, на поверхні ґрунту.

Arctosa lutetiana (Simon, 1876). Матеріал: (2). ♂, 23.06–4.07.2020, 6 п.Б.

Aulonia albimana (Walckenaer, 1805). Матеріал: (1.1). ♂, 19–29.05.2019, 5 п.Б. (4). ♂ subadult, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Pardosa alacris (C.L. Koch, 1833). Матеріал: (2). 6♂♂, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; ♂, ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 4♂♂, 2♀♀, 11–23.06.2020, 5 п.Б. (4). 7♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 7♂♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♂, 3♀♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 4♂♂, 2♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Pardosa amentata (Clerck, 1757). Матеріал: (5). ♂, ♀, 02.05.2018, (О. Оскирко, І. Дмитрієва); ♀, 09.06.2021, ручне збирання на поверхні ґрунту.

**Pardosa maisa* Hippa & Mannila, 1982. Матеріал: (4). ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Piratula hygrophila (Thorell, 1872). 3♂♂, 3♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 4♂♂, ♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 5♂♂, ♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Trochosa ruricola (De Geer, 1778). Матеріал: (4). ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; ♂, 08–21.04.2010, 10 п.Б.

Trochosa terricola Thorell, 1856. Матеріал: (1.2). ♀, 8–31.09.2019, 4 п.Б. (2). ♂, ♀, 10–20.05.2020, 6 п.Б.; ♀, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; ♀, 14–24.07.2020, 5 п.Б.; ♂, 2♀♀, 06–19.09.2020, 5 п.Б.; ♂, 19.09–03.10.2020, 5 п.Б. (4). 8♂♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 8♂♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 14♂♂, ♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 6♂♂, ♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 14♂♂, 10♀♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 18♂♂, 5♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 3♂♂, ♀, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Родина **Mimetidae** Simon, 1881

Ero furcata (Villers, 1789). Матеріал: (3). ♀, 14.10.2021, у підстилці. (4). ♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, ♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Родина **Miturgidae** Simon, 1886

Zora nemoralis (Blackwall, 1861). Матеріал: (3). ♀, 01.09.2020, ручне збирання з підстилки.

Zora spinimana (Sundevall, 1833). Матеріал: (2). 5♂♂, 11–23.06.2020, 5 п.Б. (3). ♀, 15.08.2020, у підстилці. (4). ♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.

Родина **Philodromidae** Thorell, 1869

Philodromus dispar Walckenaer, 1826. Матеріал: (2). ♂, 11.06–23.06.2020, 6 п.Б. (3). ♂, 15.05.2020, струшування гілок над полотном; ♂, 20.05.2020, 50 помахів сачком; ♀, 24.07.2020, 30 помахів сачком.

Philodromus rufus Walckenaer, 1826. Матеріал: (6). ♂, 28.05.2015, ручне збирання на поверхні ґрунту.

Родина **Phrurolithidae** Banks, 1892

Phrurolithus festivus (C.L. Koch, 1835). Матеріал: (2). ♂, 04–14.07.2020, 5 п.Б.; 2♂♂, 06.09.2020. (3). 2♂♂, 2♀♀, 19.09.2020, у підстилці.

Родина **Pisauridae** Simon, 1890

Pisaura novicia (L. Koch, 1878). Матеріал: (2). 2♂♂, ♀, 11–23.06.2020, 6 п.Б.

Родина **Salticidae** Blackwall, 1841

Ballus chalybeius (Walckenaer, 1802). Матеріал: (3). 2juv., 15.05.2020, лісова памолодь. (4). 2♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.

Salticus zebraneus (C.L. Koch, 1837). Матеріал: (5). ♂, 07.05.2013, спіймано на собі.

Родина **Tetragnathidae** Menge, 1866

Metellina mengei (Blackwall, 1869). Матеріал: (3). ♂, 03.05.2020, лісова памолодь. (4). ♂, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.

Metellina segmentata (Clerck, 1757). Матеріал: (3). 2♂♂, 4♀♀, 08.09.2019; 2♂♂, 2♀♀, 31.09.2019. Трапляється на чагарниках і в нижній частині крон дерев.

Pachygnatha degeeri Sundevall, 1830. Матеріал: (4). 3♂♂, 2♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; ♂, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; ♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б. (5). ♂, 05.06.2019, ручне збирання в підстилці.

Pachygnatha listeri Sundevall, 1830. Матеріал: (1.2). 6♂♂, 4 п.Б. (4). 15♂♂, 22♀♀, 03–13.04.2009, 45 п.Б.; 13♂♂, 11♀♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; 16♂♂, 10♀♀, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 14♀♀, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; 9♂♂, 9♀♀, 9♀♀ subadult, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 12♂♂, 45♀♀, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); ♂, ♀, 30.03–08.04.2010, 10 п.Б.; 2♂♂, 2♀♀, 08–21.04.2010, 10 п.Б.; ♀, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Родина **Theridiidae** Sundevall, 1833

Cryptachaea riparia (Blackwall, 1834). Матеріал: (5). ♂, 05.06.2019, ручне збирання на трав'янистій рослинності.

Dipoena melanogaster (C.L. Koch, 1837). Матеріал: (2). 1juv., 29.11–27.12.2020, 4 п.Б.

Enoplognatha ovata (Clerck, 1757). Матеріал: (3). ♂, 20.06.2020; ♂, ♀, 04.07.2020, струшування гілок над полотном. (6). ♀, 02.07.2013, ручне збирання з трав'янистої рослинності.

Enoplognatha thoracica (Hahn, 1833). Матеріал: (2). ♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; ♂, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.

Euryopis flavomaculata (C.L. Koch, 1836). Матеріал: (2). 4♂♂, 11–23.06.2020, 6 п.Б.; 3♂♂, 32.06–04.07.2020, 6 п.Б.

Parasteatoda lunata (Clerck, 1757). Матеріал: (3). ♀, 20.06.2020, лісова памолодь.

Platnickina tincta (Walckenaer, 1802). Матеріал: (2). 1juv., 03.05.2020; ♀, 20.06.2020, лісова памолодь.

Robertus lividus (Blackwall, 1836). Матеріал: (3). ♀, 6.09.2020, у підстилці. (4). ♀, 13–23.04.2009, 40 п.Б.; ♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.

**Robertus neglectus* (O. Pickard-Cambridge, 1871). Матеріал: (3). ♂, 11.10.2021, у підстилці.

Steatoda bipunctata (Linnaeus, 1758). Матеріал: (3). 1juv., 26.08.2020, під корою сосни.

Theridion varians Hahn, 1833. Матеріал: (3). ♀, 20.06.2020, лісова памолодь.

Родина **Thomisidae** Sundevall, 1833

Diaea dorsata (Fabricius, 1777). Матеріал: (3). 2♂♂, 20.05.2020; ♀, 11.06.2020; 2juv., 24.07.2020, лісова памолодь.

Ozyptila praticola (C.L. Koch, 1837). Матеріал: (1.1). 7♂♂, 5 п.Б. (1.2) 2♀♀, 4 п.Б. (2). ♂, 20–31.05.2020, 6 п.Б.; 12♂♂, 31.05–11.06.2020, 6 п.Б.; 20♂♂, ♀, 11–23.06.2020, 5 п.Б.; 26♂♂, 23.06–04.07.2020, 6 п.Б. 4♂♂, 04–14.07.2020. (3). ♀, 11.06.2020, лісова памолодь. (4). ♂, 05–25.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський); 2♂♂, 05–19.05.2010, 10 п.Б.

Synema globosum (Fabricius, 1775). Матеріал: (3). ♂, ♀, 15.05.2020, лісова памолодь.

Xysticus cristatus (Clerck, 1757). Матеріал: (4). ♂, 21.04–05.05.2010, 10 п.Б.

Xysticus lanio C.L. Koch, 1835. Матеріал: (4). 4♂♂, 23.04–04.05.2009, 40 п.Б.; 4♂♂, 04–18.05.2009, 30 п.Б.; ♀, 18.05–05.06.2009, 20 п.Б., (С. Кубівський).

Xysticus luctator L. Koch, 1870. Матеріал: (5). ♂, 05.06.2019, ручне збирання в підстилці.

Дискусія і висновки. В угрупованні павуків Голосіївського лісу найбільш широко представлена родина Linyphiidae – 38 видів. Наступними за представленістю є родини: Theridiidae – 11 видів, Lycosidae – 10, Thomisidae – 6 та Gnaphosidae – 5 видів. У складі родин Araneidae та Tetragnathidae зазначено по 4 види павуків. По одному виду представлені родини Anyphaenidae, Atypidae, Cicurinidae, Dysderidae, Mimetidae, Phrurolithidae та Pisauridae (рис. 1). У складі родини Linyphiidae найбільш багатими на види виявились роди: *Walckenaeria* – 5 видів, *Ceratinella* – 4, *Diplocephalus* та *Neriene* – по 3 види. Особливо повно, зважаючи на кількість представників у фауні України, представлений видами рід *Ceratinella*, який у Голосіївському лісі репрезентований усіма видами, окрім *C. wideri*, який характеризується як украй рідкісний (Nentwig et al., 2025).

Уперше для м. Києва та Київської області в угрупованні павуків Голосіївського лісу виявлено 6 видів: *Ceratinella major*, *Diplocephalus latifrons* (Linyphiidae);

Apostenus fuscus (Liocranidae); *Arctosa leopardus*, *Pardosa maisa* (Lycosidae); *Robertus neglectus* (Theridiidae). Розгорнуту інформацію про ці види наводимо нижче.

Ceratinella major Kulczyński, 1894. **Екологічна характеристика:** епігеобіонт, населяє лісову підстилку. Відомості щодо біологічних особливостей і біотопічних переваг дуже обмежені (Nentwig et al., 2025). **Поширення:** Україна, Албанія, Австрія, Болгарія, Чехія, Німеччина, Угорщина, Латвія, Північна Македонія, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Швеція, Європейська частина Росії (Nentwig et al., 2025). **Знахідки в Україні:** Сумська область (Полісся), Харківська область (Лісостепова зона) (Polchaninova, & Prokopenko, 2019), м. Чернівці (Fedoriak et al., 2012). Уперше зазначається для м. Києва, Київської області та Правобережного лісостепу України. Утім, знахідки виду в Україні поодинокі, тому дані щодо його поширення, найімовірніше, є неповними.

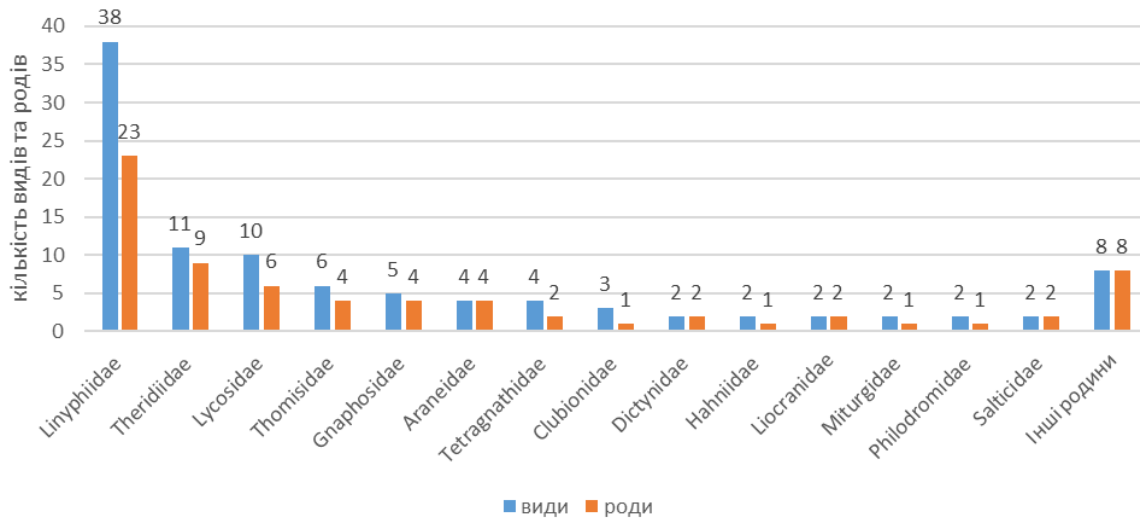

Рис. 1. Таксономічний склад угруповання павуків Голосіївського лісу, НПП "Голосіївський"

Diplocephalus latifrons (O. Pickard-Cambridge, 1863).

Екологічна характеристика: епігеобіонт, трапляється у багатьох оселищах, найчастіше – у лісах, уникає лише надмірно сухих місцевостей (Nentwig et al., 2025).

Поширення: Європа, Азійська частина Туреччини та Кавказ (Nentwig et al., 2025). **Знахідки в Україні:** Чернівецька область (Гнелица, 2004), Львівська область (Гірна, & Жукавець, 2022), Вінницька область (Гнелица, 2002). Серед усіх регіонів поширення найбільш звичайний у Карпатах. На території природного заповідника "Розточчя" населяє підстилку й моховий ярус соснових лісів і насаджень сосни (Гірна, 2010) і був помічений у лісових екосистемах Верхньодністровських Бескидів (Гірна, 2013). Уперше вказується для м. Києва та Київської області, Голосіївський ліс – найбільш східна точка поширення виду в Україні.

Apostenus fuscus Westring, 1851. **Екологічна характеристика:** епігеобіонт, мешкає переважно у відкритих лісах, вересових пустищах, на осипищах, у кар'єрах і печерах, у підстилці або під камінням. Активний у денний час (Nentwig et al., 2025). **Поширення:** Європа (Nentwig et al., 2025). **Знахідки в Україні:** Волинська область, дубовий ліс (Євтушенко, 1991), Львівська область (Гірна, 2010; Гірна, & Жукавець, 2022), Крим: виявлений у Карадазькому природному заповіднику, де

є рідкісним (Ковблюк та ін., 2015). Вид є найбільш типовим для екотонних місцевостей (галявини, узлісся, добре освітлені ліси) Західного Полісся, Передкарпаття та низькогір'я Карпат. Уперше вказується для м. Києва та Київської області, Голосіївський ліс – найбільш східна точка поширення виду в Україні.

Arctosa leopardus (Sundevall, 1833). **Екологічна характеристика:** гігрофільний епігеобіонт, трапляється поблизу води, у моху або вологій підстилці, у горах до 1100 м. (Nentwig et al., 2025). **Поширення:** Європа, Туреччина, Кавказ, Іран, Центральна Азія, Євразія до південного Сибіру (Nentwig et al., 2025). **Знахідки в Україні:** поширений майже на всій території, зокрема у Львівській, Чернігівській, Харківській, Полтавській, Луганській, Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Херсонській, Миколаївській областях (Гірна, & Жукавець, 2022; Polchaninova, & Prokopenko, 2019).

Pardosa maisa Hippa & Mannila, 1982. **Екологічна характеристика:** мешкає серед заболочених ділянок. Був виявлений у сфагновому шарі боліт у Фінляндії, на осокових болотах у Польщі, на солончаковому лузі в Австрії (Nentwig et al., 2025). **Поширення:** Північна Європа (Фінляндія, Естонія), Центральна та Східна Європа, Євразія до Уралу та західного Сибіру (Nentwig et al., 2025). **Знахідки в Україні:** Харківська та Полтав-

ська області (лісостепова та північна частина степової зони), знахідки виду поодинокі (Polchaninova, & Prokopenko, 2019; Полчанінова, 2019).

Robertus neglectus (O. Pickard-Cambridge, 1871).

Екологічна характеристика: епігеобіонт, трапляється в моху та листяному опаді, переважно серед узлісь (Nentwig et al., 2025). **Поширення:** Європа, Євразія – до південного Сибіру, Казахстан (Nentwig et al., 2025).

Знахідки в Україні: Тернопільська область, НПП "Дністровський каньйон", дубово-грабовий ліс (Гірна, 2022); Рівненська область, Льва-Ствизьке межиріччя, сухий оліготорофний сосняк (Гірна, Канарський, & Яворницький, 2020); Львівська область – найбільше знахідок, листяні ліси (Гірна, & Леснік, 2010), на території природного заповідника "Розточчя" населяє підстилку дубових лісів (Гірна, 2010); Хмельницька область, Кам'янець-Подільський, листяний ліс і лісові галявини (Гурьянова, 2003); Карпати, Чорногірський масив (Hirna, Gnelitsa, & Zhukovets, 2016). Голосіївський ліс – найбільш східна точка знахідок в Україні. Наводиться вперше для м. Києва, Київської області та Середнього Подніпров'я.

Цікавими також є знахідки *Thyreosthenius parasiticus* (Linyphiidae) та *Trachyzelotes pedestris* (Gnaphosidae), оскільки ці види виявлені на території Київської області вдруге. Єдина знахідка першого виду була зафіксована В. Гнелицею у жовтні 1988 року в с. Плесецьке (Київсь-

ка область, Фастівський р-н), одна самка *T. parasiticus* знайдена у свіжій судіброві (Гнелица, 2002). Другий вид, *T. pedestris*, згідно з літературними відомостями, на Київщині виявлений лише в околицях Ржищівської МОТГ, а саме на ділянці лучного степу на схилах (окол. с. Балико-Щучинка) і на узліссі грабового лісу в околицях Ржищівського будівельного технікуму (Полчанінова та ін., 2023).

Завдяки тривалій експозиції пасток на стаціонарній ділянці (2) удалося простежити особливості сезонних змін видового багатства та динамічної щільності угруповання павуків, а також фенологію їхніх окремих епігеобіонтних видів. Так, за даними по Голосіївському лісу, максимум видів і особин павуків спостерігали в другій декаді червня (16 видів та 14,5 екз./10 пастко-діб), наступний, менш виражений пік, настає у другій декаді серпня – першій декаді вересня (4,4 екз./10 пастко-діб). Угруповання епігеобіонтних павуків грабово-дубового лісу характеризуються значними сезонними коливаннями динамічної щільності. Пік динамічної щільності припадає на другу – третю декаду червня, щільність павуків у цей період становить 13,4 екз./10 пастко-діб, мінімальний показник – 0,13 екз./10 пастко-діб, зафіксовано з другої декади жовтня по першу декаду листопада. Отже, залежно від сезону, значення динамічної щільності павуків Голосіївського лісу коливались більш ніж у 60 разів (рис. 2).

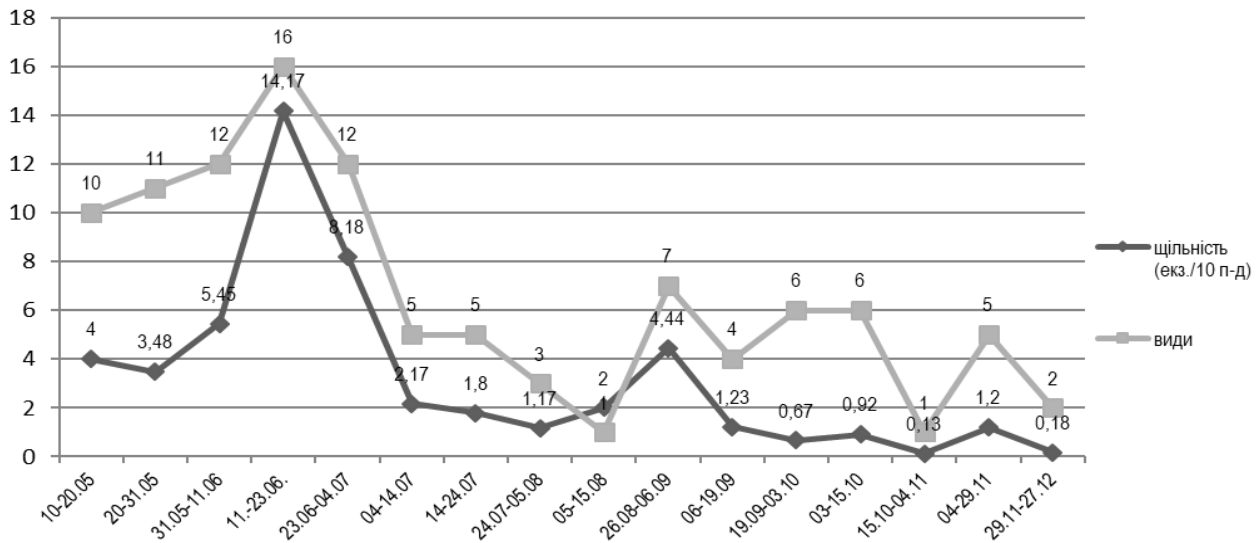

Рис. 2. Сезонна динаміка щільності та видового багатства угруповання епігеобіонтних павуків Голосіївського лісу, НПП "Голосіївський"

В епігейному ярусі Голосіївського лісу домінували три види павуків – *Ozyptila praticola* (Thomisidae) – 20,2 % особин, *Diplostyla concolor* та *Tenuiphantes flavipes* (Linyphiidae) – 16,9 та 10,7 %, відповідно. До субдомінуючих видів належать: *Harpactea rubicunda* (9,4 %), *Haplodrassus silvestris* (8,5 %), *Pardosa alacris* (4,6 %), *Trochosa terricola* (3,3 %). Пік динамічної щільності павуків у червні досягається переважно за рахунок потрапляння до пасток значної кількості особин *Ozyptila praticola*, *Haplodrassus silvestris* та *Harpactea rubicunda*. Домінування *Ozyptila praticola* має виражений сезонний характер: пік активності припадає на другу – третю декаду червня, триває до першої декади липня,

у період із першої по другу декаду липня відбувається спад активності, а вже з другої декади липня і до кінця експозиції пасток цей вид у пробах не фіксували (рис. 2). У той самий час *D. concolor*, згідно з отриманими результатами, потрапляє в пастки з першої декади травня по грудень. На прикладі Голосіївського лісу встановлено, що даний вид виявляє активність навіть під час періодичних заморозків і становлення тимчасового снігового покриву. Статевозрілі особини *Harpactea rubicunda* та *Tenuiphantes flavipes* траплялись упродовж року, *H. rubicunda* з піком у червні, *Tenuiphantes flavipes* – у серпні – вересні (рис. 3).

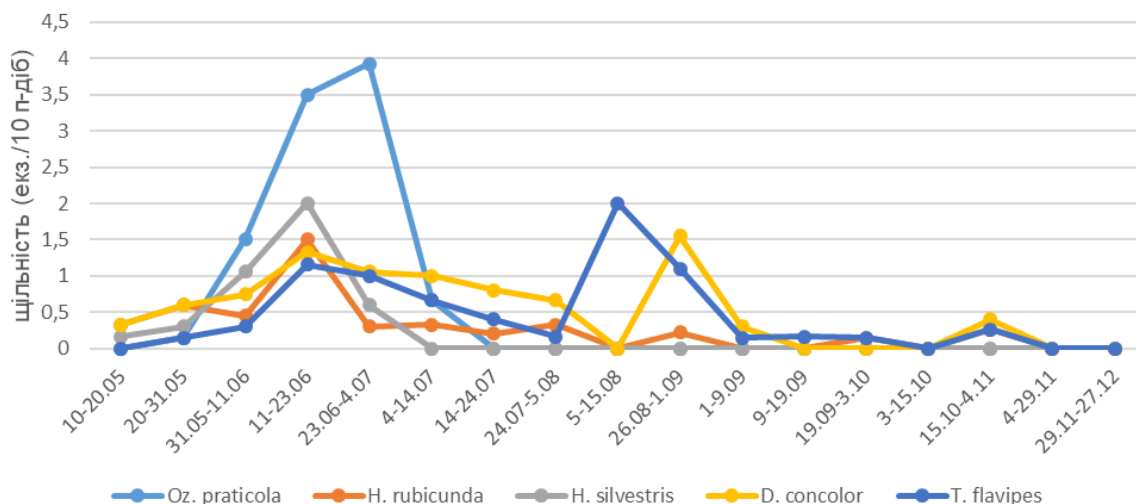

Рис. 3. Сезонна динаміка щільності домінуючих видів павуків Голосівського лісу (ділянка 2, 2020 рік), НПП "Голосіївський"

Внесок авторів: Василь Януль – загальна концепція рукопису, збирання та камеральна обробка фауністичного матеріалу, методологія, підготування огляду літератури, упорядкування даних, редагування рукопису; Євген Сінгаєвський – збирання та камеральна обробка фауністичного матеріалу, підготування огляду літератури, редагування рукопису.

Подяки, джерела фінансування. Автори щиро вдячні за допомогу під час збирання фауністичного матеріалу Іванні Дмитрівій, Станіславу Кубівському, Сергію Леденкову, Олександрі Осирко.

Список використаних джерел

Грна, А. (2010). Еколого-фауністичний огляд членистоногих. Ряд Павуки – Araneae. У Ю. М. Чернубай, В. Б. Різун, & І. Я. Капурь (Ред.). *Членистоногі природного заповідника "Розточчя"* (с. 26–53). Державний природознавчий музей НАН України; Природний заповідник "Розточчя".

Грна, А. (2013). Фауна павуків (Aranei) лісових екосистем Верхньодністровських Бескидів (Українські Карпати). *Вісник Львівського університету. Біологія*, 62, 133–139. <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/biology/article/view/8263/8219>

Грна, А. (2022). Доповнення до фауни павуків НПП "Дністровський каньйон" та його околиць. *Наукові записки Державного природознавчого музею*, 38, 125–136. <https://doi.org/10.36885/nzdm.2021.38.125-136>

Грна, А., & Жукавець, Є. (2022). *Каталог павуків (Arachnida, Aranei) Львівської області (Україна)*. Інститут екології Карпат НАН України.

Грна, А., & Леснік, В. (2010). Угруповання павуків грабових дібров Городоцько-Комарнівської височини Передкарпаття. *Науковий вісник Ужгородського університету. Біологія*, 29, 45–51. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7644>

Грна, А., Канарський, Ю., & Яворницький, В. (2020). Павуки і турини як складові різноманіття членистоногих (Arthropoda) екосистем Льва-Ствицького межириччя (Рівненська область). *Вісник Львівського університету. Біологія*, 82, 89–100. <https://dx.doi.org/10.30970/vlubs.2020.82.07>

Гнелица, В. (2002). Фауна павуків родини Linyphiidae (Aranei) лесостепной зоны Украины. 2. Подсемейство Erigoninae. *Вісник Харківського ентомологічного товариства*, 9(1–2), 193–201. https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/32652/1/Vkhet_2001-2002_9_1-2_22.pdf

Гнелица, В. (2004). Предварительные данные о пауках семейства Linyphiidae Выжницкого национального природного парка. *Заповідна справа в Україні*, 10(1–2), 86–89. <https://aetos.kiev.ua/pdf/zsu/zsu10.pdf>

Гнелица, В. (2005). Предварительные данные о пауках семейства Linyphiidae национального природного парка "Синевир". *Заповідна справа в Україні*, 11(1), 54–59. <https://aetos.kiev.ua/zsu/zsu11-1/zsu11-1-13.pdf>

Гурьянова, В. (2003). Материалы к фауне павуків Подольской лесостепи (Украина). *Vestnik zoologii*, 37(5), 3–11. <https://v-zool.kiev.ua/tocs/ab37-5.htm>

Свтушенко, К. (1991). *Пауки (Araneae) фауны Украинского Полесья* [Автореферат дисертації кандидата біологічних наук, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України].

Зінченко, А., Сінгаєвський, Є., & Балан, П. (2012). Павуки-герпетобіонти зелених зон Києва (Arachnida, Aranei) і видові комплекси павуків міських парків. *Вісник Київського національного університету*

імені Тараса Шевченка. Біологія, 60(1), 51–56. <https://bio.visnyk.knu.ua/libraryFiles/downloadPublic/29>

Ковблюк, Н., Гнелица, В., Надольний, А., Кастрыгина, З., & Кукушкин, О. (2015). Пауки (Arachnida: Aranei) Карадагского природного заповедника (Крым). *Экосистемы*, 3, 3–288.

Положення про НПП "Голосіївський". (2020). <https://nppg.gov.ua/uk/ustanovchi-dokumenty>

Полчанінова, Н. (2019). Рідкісні види павуків (Araneae) охоронних степових територій Харківської області (Україна). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Біологія*, 32, 99–106. <https://doi.org/10.26565/2075-5457-2019-32-12>

Полчанінова, Н., Терехова, В., & Дрогваленко, О. (2023). Перший етап вивчення членистоногих основних біотопів Ржищівської МОТГ (Київська обл., Україна). У А. Куземко, Ю. Куцоконь, & О. Василюк (Ред.). *Біорізноманіття Ржищівської міської об'єднаної територіальної громади. Вип. 2. Наукові праці Екологічної дослідницької станції "Глибокі Балки" відокремленого підрозділу ГО "Мережа екостанцій України"* (с. 225–247). Друк Арт. https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Hlyboki-Balyky_2_2023.pdf

Сінгаєвський, Є. (2012). Структура населення герпетобіонтичних павуків (Arachnida, Aranei) Національного природного парку "Голосіївський". *Вісник Львівського університету. Біологія*, 59(1), 161–166. <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/biology/article/view/8632/8602>

Сінгаєвський, Є., & Балан, П. (2010). Павукоподібні (Arachnida: Acari (Parasitiformes: Mesostigmata); Aranei) зелених зон Києва та передмість. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Біологія*, 55(1), 42–45. <https://bio.visnyk.knu.ua/libraryFiles/downloadPublic/24>

Fedorjak, M., Rudenko, S., Iaroshynska, O., & Zhukovets, E. (2012). Spiders (Araneae) of Chernivtsi City (Ukraine). *Arachnologische Mitteilungen*, 43, 37–50. <https://doi.org/10.5431/aramit4311>

Hirna, A., Gnelitsa, V., & Zhukovets, E. (2016). A checklist of the spiders (Araneae) of the Chornohora Mountain massif (Ukrainian Carpathians). *Arachnologische Mitteilungen*, 51, 16–38. <https://doi.org/10.5431/aramit5104>

Marc, P., Canard, A., & Ysnel, F. (1999). Spiders (Araneae) useful for pest limitation and bioindication. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, 74(1–3), 229–273. [https://doi.org/10.1016/S0167-8809\(99\)00038-9](https://doi.org/10.1016/S0167-8809(99)00038-9)

Nentwig, W., Blick, T., Bosmans, R., Hänggi, A., Kropf, C., & Stäubli, A. (2025). *Spiders of Europe (Version 06.2025)*. Natural History Museum Bern. <https://www.araneae.nmbe.ch>. <https://doi.org/10.24436/1>

Polchaninova, N., & Prokopenko, E. (2019). An updated checklist of spiders (Arachnida: Araneae) of Left-Bank Ukraine. *Arachnologische Mitteilungen*, 57, 60–64. <https://doi.org/10.30963/aramit5711>

References

Evtushenko, K. (1991). *Spiders (Araneae) of the fauna of Ukrainian Polesia* [Abstract of the candidate of biological sciences dissertation, I. I. Schmalhausen Institute of Zoology of National Academy of Sciences of Ukraine] [in Russian].

Fedorjak, M., Rudenko, S., Iaroshynska, O., & Zhukovets, E. (2012). Spiders (Araneae) of Chernivtsi City (Ukraine). *Arachnologische Mitteilungen*, 43, 37–50. <https://doi.org/10.5431/aramit4311>

Gnelitsa, V. (2002). Spiders of the family Linyphiidae (Aranei) occurring in the Forest-Steppe Zone of Ukraine. 2. Subfamily Erigoninae. *The Kharkov Entomological Society Gazette*, 9(1–2), 193–201 [in Russian]. https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/32652/1/Vkhet_2001-2002_9_1-2_22.pdf

- Gnelitsa, V. (2004). Preliminary data about spiders of family Linyphiidae in Vyzhnitsky National Park. *Nature Reserves in Ukraine*, 10(1–2), 86–89 [in Russian]. <https://aetos.kiev.ua/pdf/zsu/zsu10.pdf>
- Gnelitsa, V. (2005). Preliminary data about spiders of family Linyphiidae in Synevyr National Nature Park. *Nature Reserves in Ukraine*, 11(1), 54–59 [in Russian]. <https://aetos.kiev.ua/zsu/zsu11-1/zsu11-1-13.pdf>
- Guryanova, V. (2003). Materials to the spider fauna of Podolian wood-and-steppe (Ukraine). *Vestnik Zoologii*, 37(5), 3–11 [in Russian]. <https://v-zool.kiev.ua/tocs/ab37-5.htm>
- Hirma, A. (2010). Ecological and faunistic survey of arthropods. Order Spiders – Araneae. In Yu. M. Chernobay, V. B. Rizun, & I. Ya. Kaprus' (Eds.). *Arthropods of the Roztochia Biosphere Reserve* (pp. 26–53). State Museum of Natural History of the National Academy of Sciences of Ukraine; Roztochia Biosphere Reserve [in Ukrainian]
- Hirma, A. (2013). Fauna of spiders (Aranei) forest ecosystems of Verkhnodnistrovski Beskydy (Ukrainian Carpathians). *Visnyk of Lviv University. Biological Series*, 62, 133–139 [in Ukrainian]. <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/biology/article/view/8263/8219>
- Hirma, A. (2022). A contribution to the spider fauna of the Dnister Canyon NNP and its environs. *Proceedings of the State Natural History Museum*, 38, 125–136 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.36885/nzdp.2021.38.125-136>
- Hirma, A., & Lyesnik, V. (2010). Spider communities of hornbeam-oak groves of Gorodotsko-Komarnivskaya Upland of Cis-Carpathian region. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod University. Series Biology*, 29, 45–51 [in Ukrainian]. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7644>
- Hirma, A., & Zhukovets, E. (2022). *Catalogue of spiders (Arachnida, Aranei) of the Lviv oblast (Ukraine)*. Institute of Ecology of the Carpathians [in Ukrainian].
- Hirma, A., Gnelitsa, V., & Zhukovets, E. (2016). A checklist of the spiders (Araneae) of the Chornohora Mountain massif (Ukrainian Carpathians). *Arachnologische Mitteilungen*, 51, 16–38. <https://doi.org/10.5431/aramit5104>
- Hirma, A., Kanarsky, Yu., & Yavornytsky, V. (2020). Spiders and carabid beetles as the elements of arthropod diversity in ecosystems of Lva-Styva inter-river area (Rivne province, Ukraine). *Visnyk of Lviv University. Biological Series*, 82, 89–100 [in Ukrainian]. <https://dx.doi.org/10.30970/vlubs.2020.82.07>
- Koblyuk, M., Gnelitsa, V., Nadolny, A., Kastrygina, Z., & Kukushkin, O. (2015). Spiders (Arachnida: Aranei) of the Karadag Nature Reserve (Crimea). *Ekosystemy*, 3, 3–288 [in Russian].
- Marc, P., Canard, A., & Ysnel, F. (1999). Spiders (Araneae) useful for pest limitation and bioindication. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, 74(1–3), 229–273. [https://doi.org/10.1016/S0167-8809\(99\)00038-9](https://doi.org/10.1016/S0167-8809(99)00038-9)
- Nentwig, W., Blick, T., Bosmans, R., Hänggi, A., Kropf, C., & Stäubli, A. (2025). *Spiders of Europe (Version 06.2025)*. Natural History Museum Bern. <https://www.araneae.nmbe.ch>. <https://doi.org/10.24436/1>
- Polchaninova, N. (2019). Rare spider species (Araneae) of protected steppe areas of the Kharkiv Region (Ukraine). *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Biology*, 32, 99–106 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.26565/2075-5457-2019-32-12>
- Polchaninova, N., & Prokopenko, E. (2019). An updated checklist of spiders (Arachnida: Araneae) of Left-Bank Ukraine. *Arachnologische Mitteilungen*, 57, 60–64. <https://doi.org/10.30963/aramit5711>
- Polchaninova, N., Terekhova, V., & Drovalenko, O. (2023). The first stage of the study of ground-dwelling arthropods of the main habitats Rzhyschiv CATC (Kyiv region, Ukraine). In A. Kuzemko, Y. Kutsok, & O. Vasilyuk (Eds.). *Biodiversity of Rzhyschiv city amalgamated territorial community. Issue 2. Studies of "Hlyboki Balyky" Ecological Research Station, separate unit of Ukrainian Ecotations Network* (pp. 225–247). Druk Art [in Ukrainian]. https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Hlyboki-Balyky_2_2023.pdf
- Regulations on the National Nature Reserve "Holosiivskiy". (2020) [in Ukrainian]. <https://nppg.gov.ua/uk/ustanovchi-dokumenty>
- Singaevsky, E. (2012). Population structure of herpetobiotic spiders (Arachnida, Aranei) of the Holosiivsky National Park. *Visnyk of Lviv University. Biological Series*, 59(1), 161–166 [in Ukrainian]. <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/biology/article/view/8632/8602>
- Singaevsky, E., & Balan, P. (2010). Arachnids (Arachnida: Acari (Parasitiformes: Mesostigmata); Aranei) of green areas of Kyiv and suburbs. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Biology*, 55(1), 42–45 [in Ukrainian]. <https://bio.visnyk.knu.ua/libraryFiles/downloadPublic/24>
- Zinchenko, A., Singaevsky, E., & Balan, P. (2012). Spiders-herpetobionts of green areas of Kyiv (Arachnida, Aranei) and species complexes of spiders in city parks. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Biology*, 60(1), 51–56 [in Ukrainian]. <https://bio.visnyk.knu.ua/libraryFiles/downloadPublic/29>

Отримано редакцією журналу / Received: 12.06.25
 Прорецензовано / Revised: 10.07.25
 Схвалено до друку / Accepted: 28.08.25

Vasil YANUL, PhD Student
 ORCID ID: 0000-0003-3057-1149
 e-mail: vasilyanul2298@gmail.com
 Institute of Ecology of the Carpathians NAS of Ukraine, Lviv, Ukraine

Evgen SINGAYEVSKIY, PhD (Biol.), Assyst.
 ORCID ID: 0000-0001-8278-4977
 e-mail: singaevsky@knu.ua
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

SPIDERS (ARACHNIDA, ARANEA) OF THE HOLOSIIVSKIY FOREST (KYIV CITY): SUMMARY RESULTS OF ARANEOLOGICAL RESEARCH OVER THE LAST 15 YEARS

Background. The study of the biological diversity of urban ecosystems, which are constantly under anthropogenic influence, is an important task in terms of understanding the dynamics of processes occurring within these groups. Species complexes of spiders are characterized by high diversity and abundance in both natural and anthropogenically modified biocenoses. The history of research on spiders in the Holosiivskiy forest began only in the 21st century and is reflected in several works. In particular, during the research on spiders in city parks in Kyiv, 44 species of spiders were identified for the Holosiivskiy park and their distribution across forest layers was noted (Singaevsky, & Balan, 2010). Data on the species composition of spiders in the botanical garden of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine are emerging (Zinchenko, Singaevsky, & Balan, 2012). There is information available on the population structure of herpetobiont spiders in the Holosiivskiy Forest (spring aspect), but the duration of these studies does not allow establishing the seasonal dynamics of communities (Singaevsky, 2012). Further inventory of the spider fauna of the Holosiivskiy National Park is an important task in the context of assessing the biodiversity of forest ecosystems within the megacities of Ukraine.

The purpose of this article is to analyze the species composition of the spider fauna of the Holosiivskiy Forest based on the results of many years of material collection, to provide an ecological and faunistic characteristic of new and rare species for the region, and to characterize the structure of communities.

Methods. The faunal material was collected in 5 main points within the Holosiiv forest and by route method. Most of the faunal material was collected by the Barber soil trap method – a total of 4062 trap-days were used. Plastic containers with a hole diameter of 8.7 cm and a volume of 0.5 dm³ were used as traps, filled to 1/3 with a 2–4 % formalin solution with the addition of detergent. Traps were installed in rows of 5 pieces with intervals of 10 m. The contents of the traps were removed every 10–15 days. The litter, soil surface, grass layer, crowns and tree trunks were also examined.

Results. The species composition of spiders in the Holosiivskiy Forest includes 101 species from 22 families. Faunal material for each species is presented. The most widely represented family is Linyphiidae – 38 species. The following families are represented in terms of representation: Theridiidae – 11 species, Lycosidae – 10, Thomisidae – 6 and Gnaphosidae – 5 species. The Araneidae and Tetragnathidae families each have 4 species. The Anyphaenidae, Atypidae, Cicurinidae, Dysderidae, Mimetidae, Phrurolithidae and Pisauridae families have one species each. Within the Linyphiidae family, the genera Walckenaeria – 5 species, Ceratinella – 4 species, Diplocephalus and Neriene – 3 species each were found to be rich in species. The Ceratinella genus is represented by almost the complete set of European species, except for C. wideri. In the experimental plot of hornbeam-oak associations on the ravine relief, data were obtained on seasonal changes in species richness, dynamic density of herpetobiont spider communities, and phenological features of some species. The dominant species of the litter layer are Ozyptila praticola (20.2 %) and Diplostyla concolor (17 %).

Conclusions. For the first time in the city of Kyiv and Kyiv region, 6 species were discovered in the spider community of the Holosiivskyi forest: *Ceratinella major*, *Diplocephalus latifrons* (family Linyphiidae), *Apostenus fuscus* (family Liocranidae), *Arctosa leopardus*, *Pardosa maisa* (family Lycosidae) and *Robertus neglectus* (family Theridiidae). Detailed information on their ecological features, distribution and findings on the territory of Ukraine is provided for these species. The peak of species richness and dynamic abundance is observed in the second decade of June (16 species and 14.5 individuals/10 trap-days). The epigeobiont spider community of the hornbeam-oak forest is characterized by significant seasonal fluctuations in dynamic density: the peak was recorded in the second-third decade of June (13.4 individuals/10 trap-days). The minimum indicator is 0.13 specimens/10 trap-days from the second decade of October to the first decade of November. Depending on the season, the values of the dynamic density of spiders in the Holosiivskyi forest fluctuated more than 60 times.

Keywords: Holosiiv National Nature Park, Holosiiv forest, spiders, species composition, old-growth forests, fauna, phenology, Kyiv city.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.